
Matematika 4 — Logika pre informatikov

Teoretická úloha 4

Riešenie hodnotenej časti tejto úlohy **odovzdajte** najneskôr v pondelok **16. marca 2020 o 12:20** zaslaním **e-mailu s odkazom** na PDF dokument s vaším riešením, nahraný na službu Google Drive alebo OneDrive, na adresu **lpi-team@lists.dai.fmph.uniba.sk**. Neposielajte nám PDF priamo.

Odovzdané riešenia musia byť **čitateľné** a mať primerane **malý** rozsah. Na riešenia všetkých úloh sa vzťahujú všeobecné **pravidlá**.¹

Čísla úloh v zátvorkách odkazujú do zbierky², v ktorej nájdete ďalšie úlohy na precvičovanie a vzorové riešenia.

¹ https://dai.fmph.uniba.sk/w/Course:Mathematics_4/sk#pravidla-uloh

² <https://github.com/FMFI-UK-1-AIN-412/lpi/blob/master/teoreticke/zbierka.pdf>

Cvičenie 4.1. (4.3.1) Dokážte: Nech $\mathcal{L}_1$ je jazyk výrokovologickej časti logiky prvého rádu bez rovnosti s množinami individuových konštánt $\mathcal{C}_{\mathcal{L}_1}$ a predikátových symbolov $\mathcal{P}_{\mathcal{L}_1}$, pričom $z \notin \mathcal{C}_{\mathcal{L}_1}$. Potom existuje jazyk $\mathcal{L}_2$ výrokovologickej časti logiky prvého rádu bez rovnosti s množinou individuových konštánt $\mathcal{C}_{\mathcal{L}_2} = \{z\}$ a množinou predikátových symbolov $\mathcal{P}_{\mathcal{L}_2}$, taký že pre ľubovoľnú formulu A v jazyku $\mathcal{L}_1$ existuje formula B v jazyku $\mathcal{L}_2$ taká, že

- a) A je výrokovologicky splniteľná *vtt* B je výrokovologicky splniteľná (teda výrokové ohodnotenie v_1 také, že $v_1 \models_p A$, existuje *vtt* existuje výrokové ohodnotenie v_2 také, že $v_2 \models_p B$).
- b) Štruktúra $\mathcal{M}_1$ taká, že $\mathcal{M}_1 \models A$, existuje *vtt* existuje štruktúra $\mathcal{M}_2$ taká, že $\mathcal{M}_2 \models B$.

Cvičenie 4.2. (4.3.4) Nech X, Y a Z sú ľubovoľné formuly, nech T je ľubovoľná teória. Dokážte alebo vyvráťte:

- a) Ak $T \models_p (X \rightarrow Y)$, tak $T \not\models_p X$ alebo $T \models_p Y$.
- b) Ak $\{X, Y\} \models_p Z$, tak $(X \rightarrow (Y \rightarrow Z))$ je tautológia.

Cvičenie 4.3. (4.1.1) O každej z nasledujúcich formúl nad jazykom $\mathcal{L}$, kde $\mathcal{P}_{\mathcal{L}} = \{\text{'ľúbi'}\}$ a $\mathcal{C}_{\mathcal{L}} = \{P, L\}$, pričom P značí Peter a L značí Lucia rozhodnite, či je i. tautológia, ii. splniteľná, iii. falzifikovateľná, iv. nespľniteľná. Pri každej formule rozhodnite o *všetkých* uvedených vlastnostiach a rozhodnutia zdôvodnite.

- a) $((\neg \text{lúbi}(P, L) \rightarrow \neg \text{lúbi}(L, P)) \wedge (\text{lúbi}(P, L) \vee \text{lúbi}(L, P)))$
b) $\neg(\neg(\text{lúbi}(P, L) \wedge \text{lúbi}(L, P)) \leftrightarrow (\neg \text{lúbi}(P, L) \vee \neg \text{lúbi}(L, P)))$

Hodnotená časť

Úloha 4.1. (4.2.1) Dokážte, že nasledujúce formuly sú výrokovologicky ekvivalentné:

$$\neg(\text{inteligentná}(\text{Eva}) \wedge (\text{rozumná}(\text{Eva}) \vee \text{milá}(\text{Eva}))) \\ ((\neg \text{inteligentná}(\text{Eva}) \vee \neg \text{rozumná}(\text{Eva})) \wedge (\neg \text{inteligentná}(\text{Eva}) \vee \neg \text{milá}(\text{Eva})))$$

Úloha 4.2. (4.3.2, 4.3.1) Dokážte: Nech $\mathcal{L}_1$ je jazyk výrokovologickej časti logiky prvého rádu bez rovnosti s množinami individuových konštant $\mathcal{C}_{\mathcal{L}_1}$ a predikátových symbolov $\mathcal{P}_{\mathcal{L}_1}$. Potom existuje jazyk $\mathcal{L}_2$ výrokovologickej časti logiky prvého rádu bez rovnosti s množinou individuových konštant $\mathcal{C}_{\mathcal{L}_2}$ a množinou predikátových symbolov $\mathcal{P}_{\mathcal{L}_2}$, takou, že $\mathcal{P}_{\mathcal{L}_2}$ obsahuje iba *unárne* predikátové symboly a zároveň $|\mathcal{P}_{\mathcal{L}_2}| = |\mathcal{P}_{\mathcal{L}_1}|$, taký že pre ľubovoľnú formulu A v jazyku $\mathcal{L}_1$ existuje formula B v jazyku $\mathcal{L}_2$, pre ktorú platí:

- a) Výrokové ohodnotenie v_1 také, že $v_1 \models_p A$, existuje *vtt* existuje výrokové ohodnotenie v_2 také, že $v_2 \models_p B$.
b) Štruktúra $\mathcal{M}_1$ taká, že $\mathcal{M}_1 \models A$, existuje *vtt* existuje štruktúra $\mathcal{M}_2$ taká, že $\mathcal{M}_2 \models B$.

 Pomôcka. Riešenie cvičenia 4.1, ktoré nájdete v zbierke, tiež obsahuje transformáciu, ktorej výsledkom sú iba unárne predikátové symboly. Na rozdiel od cvičenia 4.1 je však v tejto úlohe potrebné jazyk $\mathcal{L}_1$ preložiť do jazyka $\mathcal{L}_2$ tak, aby sa počet predikátových symbolov nezmenil ($|\mathcal{P}_{\mathcal{L}_2}| = |\mathcal{P}_{\mathcal{L}_1}|$). Môžete teda napr. skúsiť takú transformáciu, že predikátové symboly „zachováte“, iba im zmeníte aritu na 1, a potrebný výsledok dosiahnete vhodnou transformáciou množiny individuových konštant.